

Indenrigs- og Socialministeriet
 Forvaltningsjura
 J.nr. 2009-

1.2. Frustreret.

Notat 2009-07-22.

22. juli 2009

Fritagelse/manglende varetagelse
 For hvert enkelt hustru

Telefonnotat

[redacted] fra Assens Kommune har rettet telefonisk henvendelse med en forespørgsel om et kommunalbestyrelsesmedlems ret til vederlag. Det er nærmere oplyst, at kommunalbestyrelsen har truffet beslutning om ret til orlov til det pågældende medlem. Det pågældende medlem er selvstændig erhvervsdrivende, og kommunalbestyrelsen har efter det oplyste meddelt tilladelse til orlov under hensyntagen til, at der er behov for at det pågældende medlem varetager sin forretning. Orlovsperioden strækker sig fra 1. august 2009 og til udgangen af den indeværende valgperiode. Det er endvidere oplyst, at det pågældende medlem ikke genopstiller til næste valgperiode. Det er ikke nærmere oplyst, hvilke hverv medlemmet modtager vederlag for.

Det er forvaltningens opfattelse, at det pågældende medlem jf. vederlagsbekendtgørelses § 30, stk. 1, har ret til vederlag for 3 måneder – august, september og oktober.

Henset til at det på nuværende tidspunkt ikke er hensigten, at det pågældende medlem efter orloven skal genoptage udførelsen af sit hverv, er forvaltningen dog kommet i tvivl om, hvorvidt spørgsmålet om medlemmets ret til vederlag rettelig bør behandles som om, det pågældende medlem er fratrædt sit hverv fra orlovsperiodens begyndelse (i stedet for manglende varetagelse).

Det er endelig oplyst, at kommunen har rettet en tilsvarende forespørgsel til KL, der efter det oplyste har tilkendegivet, at kommunalbestyrelsens beslutning om orlov må lægges til grund, således at medlemmets ret til vederlag behandles som om, den pågældende ikke varetager hvervet i orlovsperioden, og ikke således at den pågældende behandles som værende fratrædt hvervet.

Ministeriet har generelt oplyst, at hvervet som kommunalbestyrelsesmedlem er et borgerligt ombud, og der er som følge heraf pligt til at varetage hvervet i funktionsperioden. Dette udledes af den kommunale og regionale valglovs § 103, stk. 1, hvoraf det også følger, at det enkelte medlem skal fritages for medlemskabet, hvis der foreligger en rimelig grund, herunder forretninger (lovbekendtgørelse nr. 144 af 24. februar 2009 om kommunale og regionale valg).

Endvidere oplyst, at det fremgår af kommunestyrelseslovens § 15, stk. 2, at borgmesteren skal indkalde stedfortræderen for et medlem, der af nærmere bestemte grunde vil være forhindret i at varetage sine kommunale hverv i en

forventet periode af mindst 1 måned. Af lovlige forfaldsgrunde nævnes bl.a. forretninger (lovbekendtgørelse nr. 581 af 24. juni 2009 om kommunernes styrelse). Kommunalbestyrelsen træffer jf. kommunestyrelseslovens § 15, stk. 4, beslutning om, hvorvidt det pågældende medlem har lovligt forfald.

Af s. 86 i kommentaren til kommunestyrelsesloven fremgår, at § 15, stk. 2, ikke er en almindelig hjemmel til at meddele orlov. Der skal være tale om en absolut og varig forhindring, der forventes at strække sig over en periode på mindst én måned, og som kan henføres til en af de i bestemmelsen nævnte forfaldsgrunde.

Af s. 87 i kommentaren fremgår endvidere, at der i § 15, stk. 2, ikke er indeholdt et krav om, at forhindringen skal være af midlertidig karakter.

I § 30 i vederlagsbekendtgørelsen er der nærmere regler om, hvornår ret til nærmere bestemte vederlag til kommunalbestyrelsesmedlemmer ophører (bekendtgørelse nr. 1461 af 19. december 2005 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv som ændret ved bekendtgørelse nr. 133 af 9. februar 2007).

§ 30, stk. 1, er sålydende:

”Vederlæggelse efter § 2, § 3, § 7, § 9, § 12, §§ 14-18 og § 19, stk. 1, ophører med udgangen af den måned, hvor den pågældende fratræder det enkelte hverv eller i en uafbrudt periode på 3 måneder ikke har varetaget dette.”

Der kan i øvrigt henvises til vederlagsvejledningens kapitel 6.2 om ophør (vejledning nr. 9. af 9. februar 2007 om vederlag, diæter, pension m.v. for varetagelsen af kommunale hverv), hvoraf følgende fremgår:

”Vurderingen af, om vederlæggelse skal ophøre, skal foretages i forhold til hvert enkelt vederlag for sig. Vurderingen skal således foretages både i forhold til det faste vederlag som kommunalbestyrelsesmedlem og i forhold til eventuelle yderligere vederlag i form af udvalgsvederlag, udvalgsformandsvederlag eller vederlag som næstformand for kommunalbestyrelsen samt i forhold til vederlag som borgmester, udvalgsformand i en kommune med delt administrativ ledelse eller magistratsmedlem. Tillægsvederlaget knytter sig til det faste vederlag.

Såfremt et medlem fratræder et af de nævnte hverv, ophører vederlæggelsen med udgangen af måneden, jf. bekendtgørelsens § 30, stk. 1. Bestemmelsen indebærer bl.a., at der ikke kan kræves dele af et udbetalt vederlag tilbagebetalt, hvis f.eks. en udvalgsformand eller et udvalgsmedlem fratræder sit hverv midt i måneden. I en situation, hvor hvervet fratrædes, fordi kommunalbestyrelsesmedlemmet har rimelig grund til at ønske sig fritaget, er fraflyttet den pågældende kommune eller i øvrigt har fortabt sin valgbarhed, skal der således betales vederlag til udgangen af den måned, hvori kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om, at medlemmet kan fritages eller har fortabt sin valgbarhed.”

Ret til vederlag ophører således enten med udgangen af den måned, hvor et medlem fratræder det hverv, der giver ret til vederlaget, eller når medlemmet

de facto ikke har varetaget det pågældende hverv i en uafbrudt periode på tre måneder.

Baggrunden for med hvilken frist retten til vederlag ophører jf. § 30, stk. 1, som følge af manglende varetagelse af hvervet beror således på objektivt konstaterbare forhold.

Hvis et medlem er fratrædt et bestemt hverv, må dette som følge af hvervets karakter af et borgerligt ombud kunne henføres til en lovlige beslutning herom, herunder f.eks. kommunalbestyrelsens beslutning om at fritage et medlem for medlemskab af kommunalbestyrelsen i henhold til reglerne herom i den kommunale og regionale valglovs § 103. Foreligger en sådan lovlige beslutning ikke, er der ikke grundlag for ophør af vederlagsudbetaling med henvisning til det pågældende medlems fratreden.

[Overvejet om der evt. i kommunalbestyrelsens beslutning om at indkalde stedfortræder efter kommunestyrelseslovens § 15, stk. 2, kort tid før valgperiodens afslutning kan indfortolkes en godkendelse af et medlems reelle beslutning om fratreden, men dette kræver særlige holdepunkter – også fordi medlemmet jo ellers afskæres fra at vende tilbage som medlem før orlovsperiodens udløb. [redacted] har d.d. oplyst, at der forud for kommunalbestyrelsens beslutning om orlov var debat om, hvorvidt medlemmet i stedet burde fritages for sit hverv. Byrådet har således været opmærksomt på sondringen mellem fritagelse og orlov.]

Det indstilles, at følgende oplyses til Assens Kommune:

Hvis vederlagsudbetaling skal bringes til ophør, fordi et kommunalbestyrelsesmedlem er fratrædt det hverv, som vederlaget vedrører, skal dette kunne henføres til en lovlige beslutning om fratreden.

[redacted] 22. juli 2009 (set af HBT den 22. juli 2009)